

**OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ PENTRU ȘCOLI/SECȚII
CU PREDARE ÎN LIMBA MINORITĂȚILOR ȘI PENTRU ROMÂNII DIN DIASPORA**
Secțiunea A Limba și literatura română pentru școli/secții cu predare în limba maghiară
Etapă națională
11 aprilie 2025
Clasa a X-a

- Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Răspunsurile date nu vor avea titlu sau motto.
- Punctajul total este de 100 de puncte.

Citește fiecare dintre textele date pentru a putea răspunde la cerințele formulate:

A. Între timp nu mai plouase deloc, cerul era ca de scrum, fără un nor, iar vântul, când ieșea din letargie, semăna cu respirația unui om bolnav. Mari crăpături apăreau în pământ ca niște șerpi. Sporind, ele au ajuns să compună desene ciudate, astfel că întreg câmpul din fața gării semăna acum cu un pergament uscat, acoperit cu o scriere necunoscută. Un gust de cenușă, care la început stăruia în aer numai la amiază, devenise aproape permanent. Până și noaptea căldura era sufocantă. Iarba se asprise și pe alocuri se sfărâma.

Dacă mai continua astfel, exista riscul ca apa din fântână să sece cu totul. Aceasta era pentru noi o îngrijorare nouă, neprevăzută și teribilă. După ce că stăm într-o gară pustie, departe de lume, ne vedeam amenințați să murim de sete. Nivelul apei coborâse mult. La început, dacă ne aplecam, puteam bea direct din fântână. Acum, ca să ajungem la apă, a fost nevoie să legăm o frânghie de mânerul unui vas și să-l coborâm astfel până în adâncul fântânii unde mai era o băltoacă mocirloasă. De câte ori mă duceam să iau apă, care acum trebuia fiartă, priveam îngrijorat cerul și rămâneam pe gânduri văzând că niciun nor nu se arăta de nicăieri.

Și pe măsură ce treceau zilele, deveneam, poate și din cauza căldurii istovitoare, irascibil. Mă enervau țânțarii care veneau în număr din ce în ce mai mare și care, noaptea, ne trezeau din somn înțepându-ne. Mai ales pe mine, căci de bine de rău ea se mai apăra învelindu-se cu trenziul. De asemenea, mă supăra cârâitul ciorilor care se înmulțiseră, probabil alungate de secetă din altă parte, și formau adevărate cicatrice negre pe câmp. Stăteau ațipite în pământ și, când ieșeau din somnolență, dădeau ocoluri, cârâind întruna.

Nu mai reușeam acum să adormim decât cu greu și doar pentru două, trei ceasuri. Căldura era înăbușitoare. Mă trezeam în mijlocul nopții și dădeam ocol gării ca să nu mai simt presiunea îngrozitoare a sângelui în artere. Dacă stăteam întins pe bancă, îmi simțeam pulsul în șira spinării și nu-mi mai puteam stăpâni panica.

Într-o noapte cu lună plină și cer bolnav, ars de febră, aplecându-mă deasupra fântânii am avut impresia că nu mai văd nimic. O gaură mare, oarbă, în pământ, ca o orbită în care ochiul a secăt. M-am întors pe peron și m-am trântit pe bancă fără o vorbă. Eram ca prostiț.

— Ce e? m-a întrebat Eleonora.

— Apa, am șoptit eu.

— Ce e cu apa?

— S-a terminat.

— Cum s-a terminat? se răsti ea, ca și cum mi-ar fi reproșat mie acest fapt, revoltată și înfricoșată.

— Du-te și te uită, i-am zis.

A rămas nemișcată pe bancă, îmbrăcată în trenziul care într-o noapte atât de zăpușitoare părea și mai curios, mai nepotrivit. Nu îndrăzneam să se ridice. Luna scâldea zidurile, linia ferată și câmpul într-o lumină albă, secetoasă. Dunga neagră a pădurii se deslușea undeva la orizont ca un început de nor, dar țârâitul liniștit al greierilor anunța că nu erau încă speranțe de ploaie.

Octavian Paler, *Viața pe un peron*

B. Cea mai mare lecție din lume – World Largest Lesson – se desfășoară în perioada 30 mai-7 iunie 2024, inițiată de UNICEF. Inclusiv elevii și cadrele didactice din România pot să participe, organizând o activitate la clasă pe tema prevenirii efectelor negative ale schimbărilor climatice. Activitatea are genericul „Acționează pentru limitarea schimbărilor climatice!” și este organizată cu prilejul Zilei mondiale a mediului înconjurător, sărbătorită pe 5 iunie.

Inițiatorii subliniază că lecția promovează obiectivele de dezvoltare durabilă 4 și 13 ale Uniunii Europene, care se referă la educația de calitate și la acțiunea climatică. Participând la lecție, copiii pot reflecta asupra importanței educației ecologice sau de mediu și a nevoii ca toți copiii să beneficieze de acest tip de educație. În cadrul lecției, elevii între 8 și 18 ani sunt încurajați și îndrumați să discute și să conceapă mesaje adresate participanților la Conferința Națiunilor Unite privind schimbările climatice din 2024, care va avea loc în noiembrie acest an, sub forma unei scrisori.

UNICEF și partenerul său Asociația HoltIS invită cadrele didactice să se înscrie accesând linkul <https://www.qie.ro/climatechange/> și descărcând materialele didactice, urmând ca, până pe data de 7 iunie, să organizeze o activitate de 30-60 de minute cu elevii. Profesorii pot raporta activitatea pe platformă până la data de 12 iunie și toți cei care vor parcurge toți pașii vor primi certificat de participare la aceasta activitate. În premieră, în acest an, materialele didactice vor fi disponibile și în limba maghiară.

Jean-Benoit Manhes, reprezentant în exercițiu al UNICEF în România: „Îi încurajăm pe elevi și pe profesori să se alăture inițiativei noastre și să organizeze o lecție pe o temă care ne preocupă tot mai mult în prezent: cea a schimbărilor climatice și a respectului pentru mediu, a efectelor acestor schimbări și a nevoii de educație pentru a acționa cât mai eficient în vederea limitării efectelor negative ale schimbărilor climei. Cea mai mare lecție din lume este o inițiativă a Proiect Everyone, ai cărei parteneri sunt UNICEF și UNESCO, și care promovează utilizarea Obiectivelor de dezvoltare durabilă în învățare, astfel încât copiii și tinerii să poată contribui la un viitor mai bun pentru toți. An de an, tot mai mulți elevi din România participă la această inițiativă și sperăm că vom depăși un nou record de participare la această ediție.”

Florin Antonescu, *Cea mai mare lecție din lume*, de Ziua mondială a mediului,
în Tribuna Învățământului (2024)

Subiectul I

(30 de puncte)

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Transcrie, din textul *Viața pe un peron* de Octavian Paler, patru termeni care aparțin aceleiași câmp lexical, pe care îl vei preciza. **5 puncte**
2. Menționează două obiective ale proiectului World Largest Lesson inițiat de UNICEF, potrivit textului *Cea mai mare lecție din lume, de Ziua mondială a mediului* de Florin Antonescu. **5 puncte**
3. Explică un motiv pentru care naratorul-personaj se simte nervos, valorificând textul *Viața pe un peron* de Octavian Paler. **5 puncte**
4. Prezintă o activitate de protejare a mediului prezentat în textul *Cea mai mare lecție din lume, de Ziua mondială a mediului* de Florin Antonescu. **5 puncte**
5. Exprimă-ți opinia despre impactul mediului asupra stării de spirit a unei persoane, valorificând secvența din textul *Viața pe un peron* de Octavian Paler: *Între timp nu mai plouase deloc, cerul era ca de scrum, fără un nor, iar vântul, când ieșea din letargie, semăna cu respirația unui om bolnav.* **5 puncte**

Notă

Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Pentru conținut, vei primi 25 de puncte, iar pentru redactare, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

Subiectul al II-lea

(35 de puncte)

Te numești Maria/Marian, locuiești în Timișoara și ești elevă/elev în clasa a X-a. Redactează o scrisoare de 100-150 de cuvinte, adresată participanților la Conferința Națiunilor Unite privind schimbările climatice din 2024, în care să prezinți mesajul tău legat de schimbările climatice.
Data redactării scrisorii este 11 noiembrie 2024.

Notă

Pentru conținut, vei primi 30 de puncte, iar pentru redactare, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Subiectul al III-lea

(35 de puncte)

Scrive un eseu structurat, de minimum 300 de cuvinte, despre modul în care mediul înconjurător influențează viitorul unui adolescent, pornind de la cele două texte și valorificând experiența personală.

În redactarea eseului, vei avea în vedere:

- precizarea unui motiv pentru care mediul înconjurător influențează viitorul unui adolescent;
- ilustrarea motivului precizat prin exemple relevante din cele două texte date și din experiența ta personală/culturală;
- prezentarea influenței mediului înconjurător asupra viitorului unui adolescent prin valorificarea celor două texte date și prin raportarea la experiența de viață/culturală;
- menționarea unei asemănări și a unei deosebiri de viziune referitoare la mediul înconjurător în textele date;
- stabilirea unor legături între experiența de lectură/culturală și experiența de viață referitoare la influența mediului înconjurător viitorului unui adolescent.

Pentru conținutul eseului, vei primi 30 de puncte, iar pentru redactare, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).